

Waterbeheer en groene vingers

Integrale aanpak groene daken en waterbeheer in Rotterdam

Zo op het eerste oog ben ik als watermanager een vreemde eend in de groene daken-bijt. Ik ben niet thuis in dakconstructies en weet weinig van bouwbesluiten. Sterker nog, ik heb niet eens groene vingers. Toch ben ik een groot pleitbezorger van groene daken in stedelijk gebied. Omdat het er mooi uitziet, maar vooral omdat groene daken een uitgelezen middel zijn voor stedelijk waterbeheer. Groen en water hebben wat mij betreft dus alles met elkaar te maken.

Klimaatveranderingen kunnen voor deltastad Rotterdam grote gevolgen hebben. Een stijgende zeespiegel en heviger regenbuien vormen een stevige uitdaging. Ook meer wateraanvoer via rivieren en een stijgend grondwaterpeil zorgen voor problemen. Om die het hoofd te bieden, is in 2007 het Waterplan 2 opgesteld. Dit beschrijft hoe de gemeente Rotterdam samen met de water- en hoogheemraadschappen Hollandse Delta, Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard de komende jaren wil omgaan met het water in de stad. Een van de innovatieve uitvoeringsprojecten die daarin beschreven staan dat later door het programma Rotterdam Climate Proof is opgepakt, is het Groene Daken-programma. Bijna vijf jaar na aanvang kunnen we met trots terugkijken op een succesvolle start.

Onbekend maakt onbemind

Toen we in 2008 begonnen, werden groene daken nog nergens in Nederland op grote schaal toegepast. Het was pionieren. Als nulmeting lieten we een maatschappelijke kosten-batenanalyse en een marktonderzoek uitvoeren. Velen bleken onbekend met het fenomeen groene daken. En wie er wel van had gehoord, liet zich van aanleg weerhouden uit angst voor lekkages.

Groene oase

Om daar verandering in te brengen, ontwikkelden we een groene dakenstrategie. De eerste stap was zelf het goede voorbeeld geven. In het kader van de vergroening van gemeentelijk vastgoed zijn inmiddels onder meer de daken van het Gemeentearchief en de Centrale Bibliotheek voorzien van vegetatie. Daarnaast stelden we samen met de waterschappen een subsidie beschikbaar tot 30 euro per vierkante meter aangelegd groen dak – om de financiële drempel te verlagen en groene daken concurrerend te maken ten opzichte van hun ‘grijze’ voorlopers. En we richtten een ‘groen infodak’ in op het Groothandelsgebouw, hartje Rotterdam. Een prachtige groene oase waar we sinds een paar jaar eens per maand geïnteresseerde Rotterdammers informeren en stimuleren om hun dak te vergroenen.

Installatiebranche op sleeptouw

Rotterdamse burgers, bedrijven en woningcorporaties bleken niet de enige groepen waarvoor groene daken pionierswerk was. Ook in de installatiebranche was vijf jaar geleden nog een grote kennisachterstand. Samen met Stichting Bouw Research ontwikkelden we daarom de nationale Richtlijn Vegetatiedaken op bestaande bouw. Daarin beschrijven we voordelen en aandachtspunten van vegetatie op een dak en geven we informatie over het ontwerp, de constructieve eisen, bouw fysieke vraagstukken en veiligheidsaspecten.

Oproep tot innovatie

Met het organiseren van een projectaanbesteding hebben we geprobeerd ook de markt in beweging te krijgen. Waar we op hoopten? Een groen dak dat niet te zwaar is, aantrekkelijk, betaalbaar, dat tegelijkertijd 25 millimeter regen kan bergen en dat over een periode van 24 tot 48 uur vertraagd afgeeft. De aanbesteding leverde dat helaas niet op. De groenedakenbranche weet naar mijn idee de aansluiting met stedelijk waterbeheer nog moeilijk te maken. Dat ligt evenwel aan de watermanagers zelf: die moeten explicieter aangeven waar groene daken aan moeten voldoen.

Veel voordelen

Groene daken hebben veel voordelen. Ze leveren een bijdrage aan vermindering van de CO₂-uitstoot. In de zomer isoleren ze huizen. Maar als watermanager zie ik – uiteraard – de meeste voordelen in het aftoppen van stevige regenbuien, zeker omdat die in de toekomst door klimaatverandering vaker zullen voorkomen. Daarvoor moet nog wel een flinke slag worden gemaakt. De groene daken moeten daar nog beter dan nu op worden uitgerust. Daarna gaan alle watermanagers vanzelf het dak op!

Daniël Goedbloed is watermanager bij de gemeente Rotterdam. In bijna vijf jaar tijd is meer dan 130.000 m² groen dak aangelegd in Rotterdam. Doel is om in 2025 600.000 m² te hebben gerealiseerd.